

Waterschap Scheldestromen
Postbus 1000
4330 ZW MIDDELBURG

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Advies betreffende NRD in MER procedure Dijkversterkingsproject Zak van Zuid- Beveland	772433		

Middelburg, 22 oktober 2025

Geacht bestuur,

In het kader van Dijkversterkingstraject Zak van Zuid-Beveland heeft u ons, conform het Omgevingsbesluit, verzocht advies te geven over de notitie Reikwijdte en Detailniveau (hierna NRD) inzake het op te stellen Milieueffectrapport (hierna MER).

Op de NRD zijn 26 zienswijzen ingediend. 14 daarvan hebben betrekking op het ontbreken van een alternatief als een opslibpolder (ofwel wisselpolder). Ons advies baseren wij op deze zienswijzen en adviezen die wij gevraagd hebben aan de wettelijke adviseurs, namelijk het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: IenW), het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna: LNV) en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW). Daarnaast hebben wij advies gevraagd aan de Commissie m.e.r. (hierna Commissie), die in haar advies ook ingaat op alle ingediende zienswijzen en uw Nota van Antwoord daarop.

Onderstaand formuleren wij ons advies ten aanzien van de NRD. Het advies ten aanzien van het meenemen van een alternatief opslibpolder wordt daarna apart toegelicht.

Advies GS NRD

- **Participatie:** Wij hechten waarde aan de manier waarop participatie plaatsvindt in de totstandkoming van het Voorkeursalternatief (hierna: VKA) en de verdere uitwerking daarvan. Hierbij is het van belang om belanghebbenden te betrekken in het vervolg van de procedure. Waarbij in het MER, waar de planuitwerking plaatsvindt, belanghebbenden mee moeten kunnen denken in de oplossingsrichtingen voor de inpassing die effect sorteert op hun eigendommen.
- **Cumulatie:** De cumulatie van effecten verdient aandacht in het MER. De samenloop van projecten die worden uitgewerkt onder de referentie situatie moet in beeld worden gebracht, zoals de 380 Kv verbinding maar ook de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales. Daarnaast wordt aanbevolen om stil te staan bij, de voorzienbare ontwikkelingen in toekomstige plannen rondom natuurherstel, die gedurende de planuitwerkingsfase worden verwacht.
- **Onderbouwing:** Diverse zienswijzen zijn ingegaan op de beperkte argumentatie rondom afgevalen oplossingsrichtingen. Wij vinden het belangrijk dat er een navolgbare onderbouwing in het MER wordt opgenomen over te onderzoeken alternatieven in combinatie met de effectbeoordeling. Ook is het wenselijk om in het MER een nadere onderbouwing op te nemen over afgevalen varianten.

- Natuur: Er zijn diverse natuuraspecten die in het MER moeten worden uitgewerkt. De commissie heeft een uitgebreide uiteenzetting opgenomen in haar advies rondom deze aspecten. Zonder in herhaling te treden, onderschrijven wij deze aanbevelingen en raden aan deze aanbevelingen uit te werken in het MER.
- Advies van de commissie m.e.r.: Het advies van de commissie nemen wij vrijwel geheel over. Volledigheidshalve verwijzen wij naar het advies van de commissie m.e.r. d.d. 01-10-2025. Enkel voor wat betreft het uitwerken van een alternatief in het MER waarbij ruimte wordt gegeven aan de natuurlijke processen in de vorm van een opslibpolder adviseren we een ander proces. Dit lichten wij in het vervolg van deze brief toe. Samengevat gaat het advies van de commissie m.e.r. om het volgende:
  - Toelichting op doelstellingen: beschrijf de doelstellingen. Onderbouw daarbij het hoofddoel en neven-doelen.
  - Opgaven: geef in het MER een publieksvriendelijke duiding van de veiligheidsopgave en de faalmechanismen per deeltraject. Betrek hierbij de uitgevoerde veiligheidsanalyses. Ga ook in op de opgaven voor de ruimtelijke kwaliteit.
  - Ambities en (overige) meekoppelkansen: Onderzoek in het MER of er opgaven en ambities van andere partijen relevant (kunnen) zijn voor het voornemen.
  - Alternatieven: Geef een overzicht van de eerder overwogen alternatieven, die zijn afgefallen. Motiveer waarom deze zijn afgefallen, met speciale aandacht voor eventuele milieuaspecten die daarbij een rol hebben gespeeld.
  - Beoordelingskader en milieueffecten: geef inzicht in de positieve en negatieve effecten van de alternatieven en varianten op natuur, landschap, archeologie en circulariteit. Breng in ieder geval de maximale gevolgen voor het milieu in beeld en ga daarbij in op het doelbereik.
  - Totstandkoming VKA: beschrijf de wijze waarop de milieueffecten van invloed zijn geweest voor het bepalen van het VKA.

Afwegingen en advies inzake opnemen opslibpolder in NRD

De opgaven

Wij constateren dat diverse (wettelijke) opgaven samenkomen binnen de fysieke grenzen van het dijkversterkingstraject Zak van Zuid-Beveland. Dit doen wij op basis van de in de NRD beschreven en in kader van de m.e.r. procedure nader af te wegen alternatieven, de hierop ingebrachte zienswijzen en het advies van de Commissie. We benoemen hier enkel de opgaven die we voor de totstandkoming van dit advies het meest relevant achten:

- De waterveiligheidsopgave op grond van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) die ertoe dient te leiden dat in 2050 de dijken voldoen aan de wettelijk vastgestelde waterveiligheidsnormen. We constateren dat uitvoering van deze opgave een verantwoordelijkheid betreft voor uw waterschap.
- Een ecologische opgave op grond van Natura 2000 richtlijnen en de Europese Natuurherstelverordening die leiden tot een mogelijke verplichting tot uitbreiding van specifieke natuurwaarden in en grenzend aan de Westerschelde. Voor de Westerschelde gaat het daarbij om het natuurdoeltype estuaria. We constateren dat het ministerie van LVVN momenteel werkt aan de concretisering van deze opgave wat op korte termijn dient te leiden tot een Natuurherstelplan en een juridische verankering in de Omgevingswet. Het streven vanuit het ministerie van LVVN is daarbij om het natuurherstel zoveel mogelijk te verweven met doelrealisatie voor andere beleidsterreinen¹. We constateren verder dat voor de overheden die nu al op grond van de Omgevingswet een verantwoordelijkheid hebben voor het natuurbeheer eveneens een verplichting gaat gelden voor de uitvoering van de in het Natuurherstelplan te formuleren maatregelen. Daarmee wordt de uitvoering van deze opgave voor de Westerschelde een verantwoordelijkheid voor het ministerie van IenW en de provincie Zeeland.
- De waterveiligheidsopgave voor de lange termijn. Als gevolg van (versnelde) zeespiegelstijging wordt het noodzakelijk geacht om nu na te denken en te experimenteren met alternatieve vormen van kustverdediging. Dat speelt niet alleen voor de Westerschelde, maar voor heel Zeeland. We willen daarom werk maken van een veerkrachtige delta en samen met uw waterschap en overige partners toewerken naar een gereedschapskist met nieuwe

¹ Als provincie hebben wij eerder een zienswijze ingediend op dit proces, waarmee het ministerie van LVVN de landelijke doelen voor Natura 2000 vernieuwt. Volledigheidshalve verwijzen wij naar deze zienswijze (zaaknummer 666701, dd 27 mei 2025).

integrale waterveiligheidsconcepten. Een strategie waarmee we Zeeland ook voor de lange termijn veilig houden. De in de ingebrachte zienswijzen en door de Commissie in haar advies benoemde opslibpolder vormt een voorbeeld van een innovatief concept dat mogelijk onderdeel kan zijn van een dergelijke strategie. We zien dan ook graag dat de mogelijke meerwaarde, de uitvoerbaarheid en het (regionale) draagvlak van dit concept op een concrete locatie nader wordt verkend. Wij zien hiervoor een rol weggelegd voor de Rijkspartijen.

In het verlengde van deze opgaven vraagt de Commissie in haar advies om - naast de in de NRD beschreven alternatieven - ook een alternatief uit te werken waarin wordt uitgegaan van een maximalisering van natuurwaarden (met een opslibpolder variant). Tegelijkertijd zijn wij van mening dat de Commissie daarmee onvoldoende aandacht heeft voor vragen als wie verantwoordelijk voor welke opgave draagt. Ook is niet duidelijk welke stappen gezet dienen te worden om van het concept opslibpolder een volwaardig in het kader van de m.e.r. procedure af te wegen alternatief te maken. Ditzelfde geldt voor hoe de uitvoering van deze stappen (en bijbehorende onderzoeken etc.) nog kan worden ingebed binnen de nu lopende procedure zonder dat dit leidt tot (ongewenste) vertraging.

Overwegingen

Ter toelichting op ons advies met betrekking tot het onderwerp opslibpolder kijken wij nu reeds vooruit naar onze rol later bij het vaststellen van het goedkeuringsbesluit. Wij constateren daarbij dat de taken en bevoegdheden van een waterschap functioneel begrensd zijn. Bij het nemen van een projectbesluit spelen echter ook andere belangen een rol dan alleen de waterveiligheid.

De focus van de beoordeling door ons ligt dan ook met name bij deze andere doelen en belangen. De goedkeuring door ons biedt daarmee een extra waarborg voor een samenhangende benadering van de aspecten van de fysieke leefomgeving door het waterschap. Wij kunnen de goedkeuring echter alleen onthouden wegens strijd met het recht. Daarnaast dienen wij te beoordelen of het waterschap heeft voldaan aan de wettelijke opdrachten die de Omgevingswet stelt over de zorg voor de fysieke leefomgeving. Dit betekent dat er in het projectbesluit de ruimtelijke en andere niet-waterbeheer gerelateerde belangen op de juiste wijze zijn betrokken en afgewogen en niet onevenredig worden geschaad. Er moet worden voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Wanneer wij vanuit de hiervoor geformuleerde taken kijken naar de NRD, de hierop ingebrachte zienswijzen, uw reactie hierop én de eerder geschetste opgaven constateren wij dat u aangeeft dat de Omgevingswet voorschrijft dat alle waterkeringen uiterlijk in 2050 moeten voldoen aan de waterveiligheidsnormen, het waterschap Scheldestromen een forse versterkingsopgave kent en u deze dient uit te voeren binnen de kaders van het HWBP. Daarmee geeft u naar onze mening op passende wijze invulling aan de uitwerking van de waterveiligheidsopgave op grond van het HWBP. Wij constateren echter ook dat u slechts ten dele in gaat op de wettelijke kaders vanuit de natuur en dat met name de in 2024 vastgestelde Natuurherstelverordening in uw beantwoording van de ingebrachte zienswijzen ontbreekt. Daarmee gaat u naar onze mening voorbij aan de ecologische opgave die ook rondom dit dijkversterkingstraject speelt en dat daarmee geen invulling wordt gegeven aan het streven om natuurherstel zoveel mogelijk te verweven met doelrealisatie voor andere beleidsterreinen.

Advies GS ten aanzien van onderdeel opslibpolder

Wij constateren dat de Commissie en de Ministeries van IenW en LNVN zich hebben uitgesproken voor een verkenning naar een opslibpolder. Het ontwikkelen van een opslibpolder als volwaardig af te wegen alternatief vergt een zorgvuldig ontwerpproces met de omgeving, waarbij er nog diverse onderzoeken dienen plaats te vinden die richting geven en/of kaders stellen aan dit proces.

Op basis van uw beantwoording van de ingebrachte zienswijzen constateren wij dat u binnen de gestelde kaders van het HWBP onvoldoende ruimte ervaart voor een dergelijke verkenning. Daarom vragen wij het Ministerie van IenW als systeemverantwoordelijke voor de waterveiligheid in Nederland/voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) of zij bereid zijn om voor de betreffende dijkvakken bij de Hoedekenskerkepolder een verkenning te starten zoals in het voorgaande omschreven.

Indien het Ministerie van IenW invulling geeft aan dit verzoek vragen wij het Ministerie van IenW tevens om binnen de alliantie van het HWBP flexibiliteit te zoeken in het proces voor dit HWBP-project, zodat de resultaten uit de verkenning hierin te zijner tijd kunnen worden afgewogen ten opzichte van de nu voorgestelde maatregelen voor deze dijkvakken. Voor de vaststelling van het voorkeursalternatief (VKA) medio 2026 informeren wij u over de uitkomsten hiervan.

Alles overziende komen wij tot de conclusie dat wij u nu niet kunnen vragen een opslibpolder als volwaardig af te wegen alternatief zelfstandig uit te werken. Wij adviseren u voor dit moment op grond van uw rol, taken en verantwoordelijkheden de m.e.r.-procedure te vervolgen op grond van de door u geschetste kaders in de NRD. We constateren verder dat het voor de zuivere beoordeling van het projectbesluit te zijner tijd van belang is dat er een duidelijk navolgbare afweging van alle belangen heeft plaatsgevonden en u daarbij uitwerking heeft gegeven aan alle wettelijke opdrachten die de Omgevingswet stelt over de zorg voor de fysieke leefomgeving

Tot slot adviseren wij u om bij de verdere voorbereiding van uw overige HWBP-projecten al vanaf de start rekening te houden met de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de Natuurherstel Verordening. Als overheden hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te onderzoeken hoe we hier op een voor de regio passende wijze invulling en uitwerking aan kunnen geven. De in dit advies voorgestelde brede verkenning helpt daarbij.

Wij hopen u hiermee voldoende informatie gegeven te hebben om mee te nemen in de uitwerking van het MER. Wij zijn bereid het advies toe te lichten mocht hier behoefte aan zijn en wensen u veel succes met de uitwerking van het MER. Logischerwijs blijven wij graag betrokken in de totstandkoming van het MER.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Bijlagen:

1. Advies commissie m.e.r. d.d. 01-10-2025

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.